

کورتە باسیک لەسەر خەبات و رێبەرایەتی بارزانی نەهر

پاریزەر/ ناجیه خۆشەوی عەلی

(مەلا مستەفا کۆری شیخ محەمەد کۆری شیخ عەبدولسەلام کۆری عەبدولاک کۆری شیخ عەبدولرەحمان کۆری شیخ تاجەدین کۆری شیخ سەعید کۆری شیخ مەسعود بارزانی) یە.

(مەلا مستەفا بارزانی) لە بنەمالە یەکی نیشتمان پەرور و ئایین پەرورەری دینی ئیسلام و پەڕهوانی تەریقەتی نەقشەبەندی و لە کوردستانی باشور و پارێزگای هەولێر و قەزای میڕگەسور، گوندی بارزان لە ساڵی (١٩٠٣/٣/١٤) لە دایکبوو و لە تەمەنی (٣) ساڵیدا لە گەڵ دایکیدا بەند دەکرێت لە شاری موسڵ، لە سەر فەرمانی شیخ ئەحمەد بارزانی لە ساڵی (١٩١٩) بۆ بەشداری و هاوکاری شۆرشێ (شیخ مەحمود حەفید) سەرکردایەتی (٢٠٠) جەنگاوهری بارزانی کردوو. لە ساڵی (١٩٣٢) سەرکردایەتی داستانی بە ناوبانگی دولا قازی کردوو، دوژمنانی گەلی کوردی لەو

داستانەدا عیبرەت کردن، و بەسەدان لاشە ی داگیرکەرەکان لە گۆرەپانی شەڕگەدا پێ جی هێشتن. لە ساڵی (١٩٣٢) لە گەڵ زیاتر لە (٥٠٠-٦٠٠) جەنگاوهری بارزانییدا لە سەر سنووری دەستکردی نیوان تورکیا و ئیراقدا توانی چەک و تەقەمەنی شۆرش بپاریزیت و

هیوا و شیخ لە تیفی حەفید و چەندین نیشتمانپەرورەری دیکە، لە ژێر چاودێری توندی رژیمی ئەو کاتدا بوو بە یاوهری (٢) جەنگاوهری دیکە خۆی دەرباز بکات و لە رێگای کوردستانی رۆژ هەڵاتەو بەگەرپێتەو بۆ دەقەرەری بارزان کە حکومەتی عێراق و ئێران

رادەستی (تەسلیمی) رژیمی ئاوارەری تورکیا نەکات. کە (شیخ ئەحمەد بارزانی) بە یاوهری خاوە و خێزانی شۆرشگێڕان ئاوارەری تورکیا ببوون، بۆ سوود ئی وەرگرتن لە هەلومەرجێکی (فرسەتێکی) دیکەدا. لە ساڵی (١٩٤٣) لە شاری سلێمانی توانی بە هاوکاری حزبی

کورت به رینمایی و ریبه رایه تی جه نابیان توانا سه رکردایه تی کاتی و شوپرسی (٢٢/گولانی) پیشکه وتنخواز هه لگبگرسینیتته وه، و هه رچه رخانیککی نوئی له رهوشی بزافی ئازادی خوازی گه له که مان بنیاد بنیتته وه ئه وهی که ئیستا هاتوته کایه وه به ره می خه بات و به رخودان و فیداکاری له راده به ده ری له خو بردوی بارزانی نه مر و خوینی گه شی شه هیدان و زه ند و بازووی پیشمه رگه قاره مانه کان و هه قال و ئه ندانم و لایه نگی رانی دلسوزی جه ماوه ری گه له که مانن.

بارزانی نه مر، وه کو که سایه تییه کی ئه فسانه و بلیمه ت و لیهاتووی که م وینه ی ناوچه و جیهان. توانی دۆزی ره وای نه ته وهی کوردی پارچه کراو و مه زلوم و غه در لیکراوی دهستی میژووی داگیرکهران. له فه وتان و تاواندنه وه رزگار بکات و به جیهان بناسینی. ئه مهش هه ر له که سایه تی و ریبه رانی دلسوزی نه ته وه کان ده وه شیتته وه، که بارزانی نه مریش یه کیك بووه له وان. ئه وه بوو له سالی (١٩٧٩/٣/١) به نه خو شی شیرپه نچه له نه خو شانیه ی جوړج تاوونی واشنتون له ئه مریکا مالئاوایی له گه له که ی کرد، به راستی له توانا و شیانم دا نییه، بلیمه تی و که سایه تی و ریبه رایه تی بارزانی نه مر به چه ند دیریک هه لسه نگیتم، ئومیده وارم توانییتم دلویک له زه ریای خه باتی ئه و ماندوو به زیننه م باس کردبیت.

پیشپه وایه تی نه ته وه ی گه لی کورد و ولات هاته کایه وه. له پاش کوپه مه رگ کردنی کو ماری کورد سنان (مه اباد) له سالی (١٩٤٧) به لیهاتووییه وه توانی به رامبه ر سوپای درنده ی هه ر (٣) حکومه تی ئیراق و ئیراق و تورکیا له گه ل زیاتر له (٥٠٠) پیشمه رگه ی جه نگاوه ری لیهاتووی گه لی کورد سنوره کانیا ن بریت ده ربازی ناو خاکی سو فیه تی پیشو و ببیت. له پاش پیروزی شورشی ١٤/ی ته مموزی گه لانی ئیراق له سالی (١٩٥٨) و روخانی رژیمی پاشایه تی ئیراق و هاتنه کایه وه ی رژیمی کو ماری بگه ریتته وه بو نیشتمان که به وپه ری ریزه وه له لایه ن گه لانی ئیراق به گشت نه ته وه کانه وه نه خاسمه گه لی کورد پیشوازی لیکرا. له پاش لادانی رژیمی کو ماری له دیموکراسیه ت، ناچار بوو شوپرسی ئه یلوی مه زن هه لگبگرسینیت که ئه م شوپشه هه ر له زاخو تا خانه قینی گرتته وه و رژیمی ناچار کرد دان به مافی نه ته وه ی کورد دابنی و به یانی (١١/ئاداری/١٩٧٠) ی لئ بیه کایه وه که ئیستاش به ره می ئه و خه باتیه که به ده ست هاتوو، هه ر چه نده ناحه زان و داگیرکارانی کوردستان هه میشه له بو سه و که میندان بو پیلانگیتری دژی بزافی ئازادخوازی گه لی کورد نه خاسمه ئه وه بوو پیلانی شوومی (٦/٣/١٩٧٥) دژی شوپرسی گه لی کورد و سه رکردایه تی و به ریبه رایه تی (بارزانی نه مر) بو له بار بردنی شوپرسی ئه یلوی مه زن نه خسه کیش کرا. پاش ماوه یه کی

هه رییه که یان له ریگی خویانه وه خه لاتی (٥٠) په نجاهه زار دیناریان ته رخان کرد بو سه ری بارزانی چ به زیندووی یان له مردووی ته سلیمان بکاته وه. ئه وه ی بو شوپرسی (١٩٤٣-١٩٤٥) بارزانی پیاده کردوو و هه موو قشله کانی ناوچه ی بارزانی له داگیرکهران پاک کرده وه. لیژنه ی ئازادی پیک هیئا له ئه فسه ر و که سانی رووناکبیری نیشتمانپه روه ری کورد. بو هاوکاری و راپه راندنی ئیشوکاری شوپرش و گه له که مان هاته کایه وه، که رژیمی ناچار داوای دانوستان بکات له گه ل سه رکردایه تی شوپرسی ١٩٤٣ دا. له سالی (١٩٤٦) به وپه ری لیهاتووی و دلسوزیه وه به شداری له پاراستنی کو ماری کوردستان (کو ماری مه اباد) کرد به سه رکردایه تی شه هید (پیشه و قازی محه مه دی) نه مر و پله ی ژه نه پالی له و کو ماره پی به خشرا و سه رکردایه تی گشتی هیزی له شکری شوپرشگیتری کو ماری کوردستانیان خرایه به رده ستی له به رلیهاتووی. هه روه ها به لیهاتووییه وه و به هاوکاری ئه و ئه فسه ر و رووناکبیرانه، بریاری پیکه یانی (پارتی دیموکراتی کورد) بدات له کوردستانی باشوور که خوالیخو شبوو ماموستا (هه مزه عبدالله) ی نارده وه بو کوردستانی ئیراق بو هه ماهه نگی و هاوکاری له گه ل حزبه کانی دیکه، شوپرش و رزگاری و پاشماوه ی هیوا و که سایه تییه کانی نیشتمانپه روه ر، ئه وه بوو له سالی (١٩٤٦/٨/١٦) له به غدا کو نگره ی یه که می دامه زرانی پارتی دیموکراتی کورد بو